

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2836/2566

บริษัท ท. โจทก์ นาย ห. กับพวก ผู้ร้อง นาย ส. กับพวก ผู้คัดค้าน นาย ข. กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1359, ป.วิ.พ. มาตรา 287, ป.วิ.พ. มาตรา 295, ป.วิ.พ. มาตรา 331

ย่อ / หลักกฎหมาย

ที่ดินพิพาทมีชื่อ ป. ท. ส. จำเลยที่ 2 และ น. เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์รวมโดยเจ้าของรวมเหล่านั้นมิได้แบ่งการครอบครองที่ดินพิพาทเป็นส่วนสัดส่วน เมื่อ น. ถึงแก่ความตาย ที่ดินพิพาทส่วนของ น. ย่อมเป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมซึ่งมีผู้ร้องที่ 1 ถึงที่ 3 รวมอยู่ด้วย สำหรับที่ดินพิพาทส่วนของ ส. เมื่อ ส. ถึงแก่ความตายย่อมเป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมซึ่งรวมถึงผู้ร้องที่ 4 ด้วย บุตรของ น. และ ส. ทุกคนจึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีเช่นเดียวกับ น. และ ส. ผู้มีชื่อถือกรรมสิทธิ์ในโฉนดที่ดินพิพาทอยู่แต่เดิม เจ้าพนักงานบังคับคดีมีหน้าที่ต้องแจ้งประกาศการขายทอดตลาดให้ทายาททุกคนของ น. และ ส. ทราบ ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 331 วรรคสอง และมาตรา 287 (4) การที่จำเลยที่ 2 ป. และ ท. ได้รับแจ้งประกาศขายทอดตลาดนั้นไม่อาจถือได้ว่าเป็นการรับแจ้งประกาศขายทอดตลาดแทนผู้ร้องทั้งสี่ด้วย เพราะมิใช่เป็นการใช้สิทธิอันเกิดแต่กรรมสิทธิ์ครอบไปถึงทรัพย์สินทั้งหมดเพื่อต่อสู้บุคคลภายนอกตาม ป.พ.พ. มาตรา 1359 ทั้งไม่มีบทกฎหมายใดบัญญัติให้ทายาทของเจ้ามรดกที่ได้รับแจ้งข้อเท็จจริงใดให้ถือว่าเป็นการได้รับแจ้งแทนทายาทคนอื่นด้วย การที่เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ได้แจ้งประกาศขายทอดตลาดให้ผู้ร้องทั้งสี่ทราบจึงเป็นการดำเนินการบังคับคดีฝ่าฝืนต่อ ป.วิ.พ. มาตรา 331 วรรคสอง แม้การส่งหมายแจ้งประกาศขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีจะฝ่าฝืนต่อกฎหมาย แต่ความตอนท้ายมาตรา 295 วรรคสอง บัญญัติให้ศาลมีอำนาจสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขกระบวนการบังคับคดีทั้งปวงหรือวิธีการบังคับใด ๆ โดยเฉพาะหรือมีคำสั่งกำหนดวิธีการอย่างใดแก่เจ้าพนักงานบังคับคดีตามที่ศาลเห็นสมควร ข้อเท็จจริงได้ความแต่เพียงว่า เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ได้แจ้งประกาศขายทอดตลาดให้ผู้ร้องทั้งสี่ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียทราบ โดยไม่ปรากฏว่าผู้ร้องทั้งสี่จะสามารถหาบุคคลภายนอกมาประมูลซื้อที่ดินพิพาทในราคาสูงกว่าที่ผู้คัดค้านที่ 2 ประมูลซื้อได้เมื่อที่ดินพิพาทมีราคาตามที่เจ้าพนักงานบังคับคดีประเมินราคาไว้ 276,300 บาท ผู้คัดค้านที่ 2 ประมูลซื้อได้ในราคา 375,000 บาท สูงกว่าราคาประเมินดังกล่าว ประกอบกับจำเลยที่ 2 และผู้ถือกรรมสิทธิ์รวมคนอื่นซึ่งได้รับหมายแจ้งประกาศขายทอดตลาดโดยชอบแล้วไม่มาดูแลการขาย จึงเป็นการขายทอดตลาดที่ดินพิพาทในราคาที่เหมาะสมแล้ว กรณีไม่มีเหตุสมควรที่จะเพิกถอนการขายทอดตลาดที่ดินพิพาท

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากศาลอุทธรณ์ภาค 4 พิพากษาให้จำเลยทั้งสามร่วมกันชำระเงิน 115,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ แก่โจทก์ คดีถึงที่สุดแล้วแต่จำเลยทั้งสามไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษา โจทก์ขอให้บังคับคดีและนำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินโฉนดเลขที่ 53244 และ 53373 ของจำเลยที่ 2 ซึ่งถือกรรมสิทธิ์ร่วมกับบุคคลอื่น ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ตามคำพิพากษา ผู้ร้องทั้งสี่ยื่นคำร้องและแก้ไขคำร้องขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาด ผู้คัดค้านทั้งสองยื่นคำคัดค้านขอให้ยกคำร้อง

ระหว่างพิจารณา ผู้ร้องที่ 2 ถึงแก่ความตาย นายเกียรติศักดิ์ ยื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความแทน ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาต ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้เพิกถอนการขายทอดตลาดที่ดินโฉนดเลขที่ 53244 และ 53373 ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีคืนเงินที่ซื้อขายแก่ผู้คัดค้านทั้งสองซึ่งเป็นผู้ซื้อทรัพย์ ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ ผู้คัดค้านที่ 2 อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 4 พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ ผู้คัดค้านที่ 2 ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้แย้งกันในชั้นนี้รับฟังเป็นยุติว่า ที่ดินพิพาทโฉนดเลขที่ 53244 และ 53373 มีชื่อนางแปลง นางทองแดง นางแสง จำเลยที่ 2 และนายหนู เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์รวมโดยไม่ได้มีการแบ่งการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วน นายหนูถึงแก่ความตายไปนานแล้ว ผู้ร้องที่ 1 ถึงที่ 3 นางแปลง นางทองแดง นางแสง จำเลยที่ 2 และจำสิบเอกสมศักดิ์ เป็นบุตรของนายหนู วันที่ 10 กันยายน 2557 นางแสงถึงแก่ความตาย ผู้ร้องที่ 4 และนางสาวมยุรา เป็นบุตรของนางแสง โจทก์แถลงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีว่านายหนูมีทายาท 4 คน คือ นางแปลง นางทองแดง นางแสงและจำเลยที่ 2 ส่วนนางแสงมีทายาท 1 คน คือ นางสาวมยุรา ต่อมาวันที่ 28 ตุลาคม 2560 เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งประกาศขายทอดตลาดที่ดินพิพาทให้จำเลยที่ 2 นางแปลง นางทองแดงและนางสาวมยุรา โดยไม่ได้แจ้งประกาศขายทอดตลาดให้ผู้ร้องที่ 1 ถึงที่ 3 ซึ่งเป็นบุตรของนายหนู และผู้ร้องที่ 4 ซึ่งเป็นบุตรของนางแสงทราบ วันที่ 4 ธันวาคม 2560 เจ้าพนักงานบังคับคดีขายทอดตลาดที่ดินทั้งสองแปลงโดยมีผู้คัดค้านที่ 1 และที่ 2 เป็นผู้ซื้อได้ตามลำดับ คงมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้คัดค้านที่ 2 ว่า มีเหตุสมควรเพิกถอนการขายทอดตลาดที่ดินพิพาทโฉนดเลขที่ 53244 หรือไม่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 331 วรรคสอง บัญญัติว่า "ก่อนการขายทอดตลาดทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานบังคับคดีต้องแจ้งกำหนดวัน เวลา และสถานที่ซึ่งจะทำการขายทอดตลาดให้บรรดาผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีซึ่งปรากฏตามทะเบียนหรือประการอื่นได้ทราบด้วย..." และบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 287 (4) ได้แก่ บุคคลผู้เป็นเจ้าของรวมหรือบุคคลผู้มีบุริมสิทธิ สิทธิติดหน่วง หรือสิทธิอื่นตามมาตรา 322 เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องที่ถูกบังคับคดี ข้อเท็จจริงได้ความว่าที่ดินพิพาทโฉนดเลขที่ 53244 มีชื่อนางแปลง นางทองแดง นางแสง จำเลยที่ 2 และนายหนู เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์รวม โดยเจ้าของรวมเหล่านั้นมิได้แบ่งการครอบครองที่ดินพิพาทเป็นส่วนสัดส่วน ผู้ร้องที่ 1 ถึงที่ 3 นางแปลง นางทองแดง นางแสง จำเลยที่ 2 และจำสิบเอกสมศักดิ์เป็นทายาทโดยธรรมของนายหนู ส่วนผู้ร้องที่ 4 และนางสาวมยุราเป็นทายาทโดยธรรมของนางแสง เมื่อนายหนูถึงแก่ความตาย ที่ดินพิพาทส่วนของนายหนูย่อมเป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมซึ่งมีผู้ร้องที่ 1 ถึงที่ 3 รวมอยู่ด้วย สำหรับที่ดินพิพาทส่วนของนางแสงเมื่อนางแสงถึงแก่ความตายย่อมเป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมซึ่งรวมถึงผู้ร้องที่ 4 ด้วย บุตรของนายหนูและนางแสงทุกคนจึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี เช่นเดียวกับนายหนูและนางแสงซึ่งเป็นผู้มีชื่อถือกรรมสิทธิ์ในโฉนดที่ดินพิพาทอยู่แต่เดิม เจ้าพนักงานบังคับคดีมีหน้าที่ต้องแจ้งประกาศการขายทอดตลาดให้ทายาททุกคนของนายหนูและนางแสงทราบ การที่โจทก์มิได้แถลงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีว่า ผู้ร้องที่ 1 ถึงที่ 3 เป็นทายาทของนายหนู และผู้ร้องที่ 4 เป็นทายาทของนางแสง เป็นเหตุให้เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ได้ส่งประกาศขายทอดตลาดให้ผู้ร้องทั้งสองทราบ โดยเจ้าพนักงานบังคับคดีคงส่งประกาศขายทอดตลาดให้จำเลยที่ 2 นางแปลง นางทองแดง และนางสาวมยุราเท่านั้น ซึ่งการที่จำเลยที่ 2 นางแปลงและนางทองแดงได้รับแจ้งประกาศขายทอดตลาดจากเจ้าพนักงานบังคับคดีนั้น ไม่อาจถือได้ว่าเป็นการรับ

แจ้งประกาศขายทอดตลาดแทนผู้ร้องทั้งสี่ด้วย เพราะมิใช่เป็นการใช้สิทธิอันเกิดแต่กรรมสิทธิ์
ครอบไปถึงทรัพย์สินทั้งหมดเพื่อต่อสู้บุคคลภายนอก ตามที่บัญญัติไว้ใน
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1359 ทั้งไม่มีบทกฎหมายใดบัญญัติให้ทายาทของ
เจ้ามรดกที่ได้รับแจ้งข้อเท็จจริงใดให้ถือว่าเป็นการได้รับแจ้งแทนทายาทคนอื่นด้วย การที่
เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ได้แจ้งประกาศขายทอดตลาดให้ผู้ร้องทั้งสี่ซึ่งเป็นทายาทของนายหนูและ
นางแสงทราบ จึงเป็นการดำเนินการบังคับคดีฝ่าฝืนต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
มาตรา 331 วรรคสอง แต่อย่างไรก็ดี แม้การส่งหมายแจ้งประกาศขายทอดตลาดของ
เจ้าพนักงานบังคับคดีจะฝ่าฝืนต่อกฎหมาย แต่ความตอนท้ายมาตรา 295 วรรคสอง บัญญัติให้ศาล
มีอำนาจสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขกระบวนการบังคับคดีทั้งปวงหรือวิธีการบังคับใด ๆ โดยเฉพาะ
หรือมีคำสั่งกำหนดวิธีการอย่างใดแก่เจ้าพนักงานบังคับคดีตามที่ศาลเห็นสมควร ข้อเท็จจริงคง
ได้ความตามคำร้องและทางนำสืบของผู้ร้องทั้งสี่แต่เพียงว่า เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ได้แจ้ง
ประกาศขายทอดตลาดให้ผู้ร้องทั้งสี่ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียทราบ โดยไม่ปรากฏว่าผู้ร้องทั้งสี่จะ
สามารถหาบุคคลภายนอกมาประมูลซื้อที่ดินพิพาทในราคาสูงกว่าที่ผู้คัดค้านที่ 2 ประมูลซื้อได้
เมื่อที่ดินพิพาทมีราคาตามที่เจ้าพนักงานบังคับคดีประเมินราคาไว้ 276,300 บาท ผู้คัดค้านที่ 2
ประมูลซื้อได้ในราคา 375,000 บาท สูงกว่าราคาประเมินดังกล่าว ประกอบกับจำเลยที่ 2 และผู้ถือ
กรรมสิทธิ์รวมคนอื่นซึ่งได้รับหมายแจ้งประกาศขายทอดตลาดโดยชอบแล้วไม่มาดูแลการขาย จึง
เป็นการขายทอดตลาดที่ดินพิพาทในราคาที่เหมาะสมแล้ว กรณีไม่มีเหตุสมควรที่จะเพิกถอน
การขายทอดตลาดที่ดินพิพาทโฉนดเลขที่ 53244 พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกคำร้องของผู้ร้องทั้งสี่
เฉพาะส่วนที่ขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาดที่ดินโฉนดเลขที่ 53244 และให้
เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีต่อไป ค่าฤชาธรรมเนียมในส่วนนี้ทั้งสามศาลให้เป็นพับ
นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 4

องค์คณะ

ธนิต รัตนผล · วิฐูร คล่องมีคุณ · สมชาย อุดมศรีสำราญ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/2836/2566>